

De Waddenkust ontwaakt!

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Man and
the Biosphere
Programme

Sustainable
Development
Goals

Save the date!

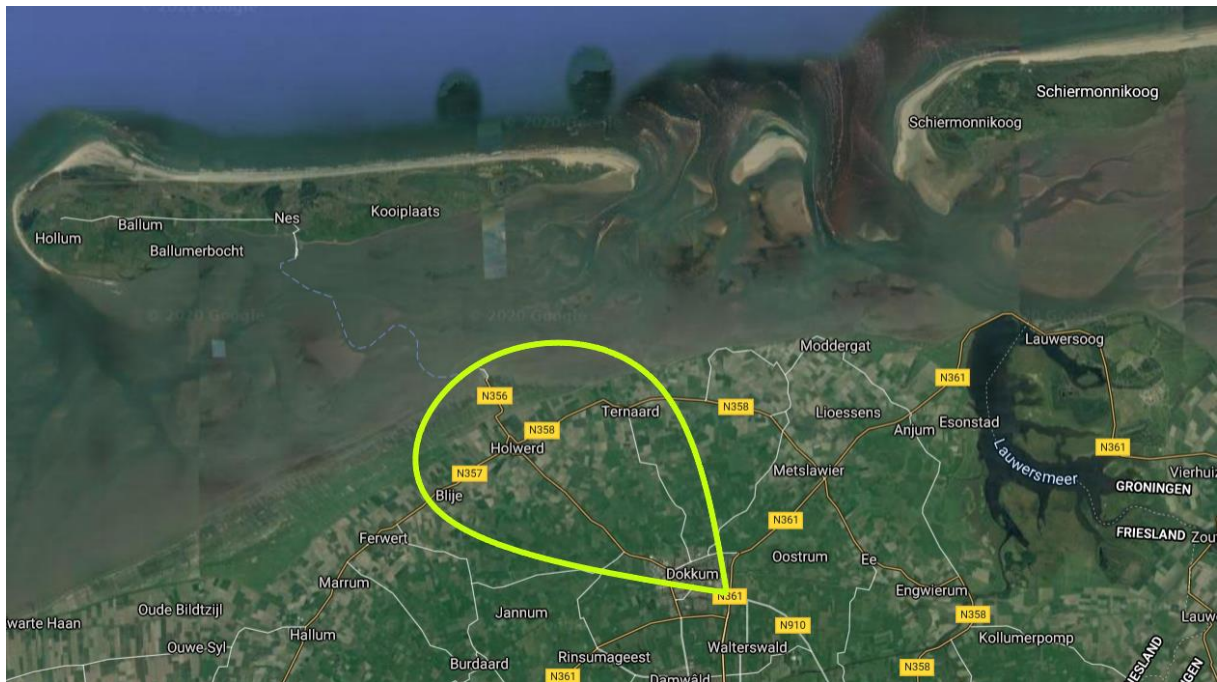
Unesco Man & Biosphere symposium

Online, 5 februari 2021

Toelichting

Kandidaat Unesco Biosfeer-gebied

Het gebied van Blije, Holwerd, Ternaard tot en met Dokkum, inclusief de zeven tussenliggende terpdorpen Hantum, Hiaure, Aalsum, Waaxens, Brantgum, Foudgum, Bornwird, Raard, verkent op dit moment de kandidatuur voor de bijzondere Unesco 'Biosfeer-status' voor dit deel van de Waddenkust. Dit is mede aanleiding om 5 februari 2021, samen met de Nederlandse Unesco Commissie, een symposium te organiseren over het Unesco 'Man & Biosphere Programme'.

De Waddenkust als bestemming: herkenbaar, vindbaar en boekbaar!

De Waddenkust als toeristische bestemming, dat is het doel van de 'schaalsprong' van Holwerd aan Zee. De spin-off. Hiervoor is het nodig dat het gebied herkenbaar, vindbaar, beleefbaar en boekbaar wordt. De Unesco Biosfeer-status is hiervoor een belangrijke drager. De kandidaatstelling is geen doel op zich; het is een middel om samen te werken aan de identiteit en positionering van het gebied langs die uitgestrekte Waddenkust. Het samenwerkingsproces is dus even belangrijk als het resultaat.

Unesco als sterk merk

Uitgangspunt is dat iedereen profiteert van de Unesco-status. Direct vanaf het moment van de kandidaatstelling. Het label is een mooie bonus en een sterk merk, dat niet alleen nationaal maar ook internationaal de aandacht trekt. Duitsers bijvoorbeeld, bezoeken deze Biosfeer-gebieden erg graag. In die zin is de Unesco-status onderdeel van de ontwikkeling van het gebied als toeristische bestemming. Een topbestemming!

Niet voor de massa, maar voor de 'duurzame kwaliteitstoerist'

Inzet is dat meer 'duurzame kwaliteitstoeristen' ons gebied gaan zien als reisbestemming. De kwaliteitstoerist is de toerist die, met respect voor de natuur en onze identiteit, komt om te genieten van de cultuurhistorie, het karakteristieke agrarische open landschap, de terpen, de kwelders, de vergezichten en een dagje Ameland, Dokkum of het Lauwersmeergebied. Om maar eens wat te noemen. En natuurlijk komt die kwaliteitstoerist ook voor de gastvrijheid, vriendelijkheid en openheid van de bewoners. Door aanbod en vraag zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen, kunnen we voorkomen dat het gebied overspoeld wordt door massatoerisme.

Geen beperkingen en geen extra regels!

De 'Biosfeer-status' legt geen extra beperkingen, regels of extra toezicht op. Dit geldt ook voor de landbouwsector, die zo belangrijk is voor de identiteit van het gebied. Unesco 'Biosfeergebieden' zijn gebieden waar mensen samen werken aan een duurzame sociaaleconomische ontwikkeling in balans met de natuur. Meer info via: <https://www.unesco.nl/nl/dossier/unesco-biosfeergebieden>

Een wereldwijd netwerk

Er zijn op dit moment 714 Biosfeer-gebieden in 129 landen. Nederland kent één Biosfeer-gebied (Maasheggen) en één kandidaat Biosfeer-gebied op de grens met België (Kempen-Broek). De Waddenzee was eerst ook een Biosfeer-gebied, maar is deze status kwijtgeraakt in 2018, o.a. omdat het natuurgebied niet wordt bewoond door mensen.

Verschil met het Werelderfgoed Waddenzee

Een Unesco Biosfeer-gebied is heel wat anders dan een Unesco 'Werelderfgoed'. Het verschil met bijvoorbeeld het Werelderfgoed Waddenzee is dat het in het Werelderfgoed gaat om 'beschermen, tonen en behouden' (puur natuur), terwijl in een Biosfeer-gebied meer de focus wordt gelegd op een duurzame ontwikkeling en samenwerking tussen mens (Man) en de omgeving (Biosphere).

De Unesco Biosfeer-status als belangrijke drager, maar er zijn er meer!

Naast de Unesco-status kent het gebied meerdere dragers die belangrijk zijn voor de identiteit en positionering van het gebied. Dragere en projecten, die ook weer interessant zijn in het kader van de doelstellingen van Unesco en de 'Sustainable Development Goals' van de Verenigde Naties. Aan een aantal van die dragere wordt op dit moment hard gewerkt. En dat is veel meer dan alleen Holwerd aan Zee.

Dragere en deelprojecten waar op dit moment al aan wordt gewerkt, zijn de volgende.

- De huidige samenwerking op zich tussen o.a. 11 dorpen en Dokkum, innovatieve ondernemers, onderwijs, natuurpartijen en de agrarische sector in een cultuurhistorisch en ecologisch waardevol gebied.
- '*Dokkum, Vestingstad van 't Wad*'. Het bolwerk van het Wad met een unieke binnenstad, (Rijks)monumenten, bijzondere detailhandel, bierbrouwerijen, een breed horeca-aanbod, molens op de imposante bolwerken, etc.
- De opwaardering van de *Holwerter Feart* tot recreatieve verbinding tussen Holwerd aan Zee en het achterland. Incl. het vernieuwen van zes bruggen en de aanleg van een schutsluis. Met een ecologische plus, en recreatieve koppelkansen voor de dorpen in de buurt.
- De transformatie van de pier bij Holwerd tot *Dé Groene Loper van het Wad*. Een make-over van de veerdam tot toeristisch recreatief verblijfsgebied en dé plek om de dynamiek van het Wad te beleven.

- *Toekomstbestendige Landbouwagenda*. Samen met de boeren, Fjildlab, Waadrâne en het onderwijs bouwen we aan een gebied waarin plaats is voor een sterke agrarische sector. Ook de natuurpartijen zitten aan tafel.
- *Natuuragenda* voor het gebied. Samen met de grote natuurorganisaties in Nederland wordt gewerkt aan het versterken van de natuur door ontwikkeling. Speerpunten zijn de transities van de Holwerter Feart en de make-over van de pier. Ook de agrarische sector zit aan tafel.
- Economische Ontwikkelagenda. I.s.m. o.a. Dokkumer en Amelander ondernemers. Met als doel om het gebied beleefbaar en boekbaar te maken.
- Projecten waarin boer en natuur samenwerken: 'Holwerd, boeiend en bloeiend' voor de verbinding binnendijks – buitendijks en 'Boeren Meten Water' om de verzilting in beide gebieden in kaart te brengen.
- Living Lab voor de ontwikkeling van de Waddenkust, met ook in 2020 weer zo'n 50 studenten werkend aan het gebied (o.a. aan de kansen voor een kleirijperij, de MAB-status, Identiteit en positionering, Arrangement voor de regio Dokkum – Ameland, Dark Sky kansen, Architectuurtoerisme, de transformatie van het bedrijventerrein en de pier bij Holwerd/ Ameland, kwelderuitbreiding met CO2-opslag, make-over van 't Skoar etc.

Op dit moment wordt samen met het gebied gekeken hoe succesvolle projecten in de dorpen, kunnen worden opgeschaald naar andere dorpen. Zoals het duurzaamheidsproject Eltsenien Grien, de fruitbomen van Blije, het voedselbos of bijvoorbeeld de Sloepenroutes van Raard, Hantum en Ternaard.

Proeftuin in wording

Door de gebiedsgerichte integrale aanpak en de co-creatieve manier van werken, wordt het gebied door diverse partijen gezien als potentiële proeftuin voor bijvoorbeeld de nieuwe Omgevingswet, de Topsector Water en Maritiem, de Topsector Food & Agri, de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) en het Global Center on Adaptation. In een proeftuin waar het gebied (bottom-up) samen met overheden (top-down) en de externe expertise van belangenorganisaties, integraal en in balans met de omgeving werkt aan de toekomst van Noardeast-Fryslân aan de Waddenkust.

Namens de Nederlandse Unesco Commissie en het gebied,

Marco Verbeek

Jan Zijlstra

Unesco
Nederlandse Commissie

MY BIOSPHERE, MY FUTURE

